

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין:

ישראלכרט בע"מ, לאומי קארד בע"מ וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ

א. פתח דבר

ביום 16 במאי 2012 הונחה לפניי בקשות פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק" או "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שצדדים לו לאומי קארד בע"מ ("לאומי קארד"), כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ("כאל") וישראלכרט בע"מ ("ישראלכרט"); להלן יקראו יחדיו: "חברות כרטיסי האשראי") שעניינו אופן המימון והעדכון של גרסת תוכנת המסופים של תוכנת "אשראית", המותקנת אצל בתי העסק.¹

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתן האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי אף שההסדר חל על חלק ניכר מהשוק, הכבילות שבו אינן פוגעות פגיעה של ממש בתחרות בשוק כאמור. כן באתי למסקנה כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה והנימוקים שיפורטו להלן, ראיתי ליתן פטור בתנאים להסדרים דנא לתקופה של 8 חודשים.

ב. ההסדר

לידתו של ההסדר דנן הינו בתיקון 18 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות") המחייב החל מיום 15 במאי 2012 קיומה של סליקה צולבת בין "מנפיק בעל היקף פעילות רחב", כהגדרתו בחוק, לבין סולק.² ביום 20 בדצמבר 2011 פרסם המפקח על הבנקים באתר האינטרנט של בנק ישראל, כי ישראלכרט, לאומי קארד וכאל הן "מנפיק בעל היקף פעילות רחב", כהגדרת מונח זה בסעיף 36(א) לחוק.

מצב דברים זה הוביל להסכם בין ישראלכרט לבין לאומי קארד ולהסכם בין ישראלכרט לבין כאל, לסליקה צולבת של המותג "ישראלכרט" אשר דנתי בו במסגרת החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בין: ישראלכרט בע"מ, לאומי קארד בע"מ וכרטיסי אשראי לישראל בע"מ; 2012 **הגבלים עסקיים**

¹ בקשת הפטור הוגשה על ידי לאומי קארד וכאל בלבד.

² "מנפיק בעל היקף פעילות רחב" הוגדר כ"מנפיק שהנפיק עשרה אחוזים או יותר ממספר כרטיסי החיוב התקפים שהונפקו בישראל, או מנפיק אשר באמצעות כרטיסי החיוב שהנפיק בוצעו עשרה אחוזים לפחות מסכום העסקאות שבוצעו בישראל באמצעות כרטיסי חיוב שהונפקו בישראל בשנה שקדמה לשנה שבה המפקח פרסם את רשימת המנפיקים לפי סעיף קטן (ד), והמפקח הודיע לו על כך לפי אותו סעיף קטן"; על פי סעיף 36(ב) חברות שהוגדרו "כמנפיק בעל היקף פעילות רחב" לא יסרבו להתקשר עם סולק לשם ביצוע סליקה צולבת של עסקאות בכרטיסי החיוב שהנפיקו, מטעמים בלתי סבירים. כאשר על פי התיקון לחוק יראו, בין השאר "התניית תנאים בלתי סבירים, בידי מנפיק, להתקשרות עם סולק, כסירוב מטעמים בלתי סבירים."

רשות ההגבלים העסקיים

מיום 14 במאי 2012 (להלן: **"פטור סליקה צולבת ישראלכרט"**). על פי הוראות ההסכמים, מעניקה ישראלכרט רישיון ללאומי קארד ולכאל לסלוק כרטיסים מסוג "ישראלכרט".

על מנת לאפשר את הסליקה הצולבת של המותג "ישראלכרט" מהבחינה הטכנית-תפעולית, יש צורך לעדכן את תוכנת "אשראית" – תכנות תשתית לקורא אלקטרוני של כרטיסי אשראי בנקודות קצה הנמצאות בבתי העסק (Point Of Sale להלן: **"POS"**) והמהווה פרוטוקול אחיד לכל חברות כרטיסי האשראי.

תוכנת "אשראית" מיוצרת, מופצת ונמכרת על ידי חברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן: **"שב"א"**) שהינה חברה לשירותים משותפים מכוח חוק הבנקאות, בבעלות 5 הבנקים הגדולים בישראל.³ שבא מפיצה את תוכנת "אשראית" לבתי תוכנה שונים המכונים "מפיצים" המשלבים אותה במוצרי תוכנה שהם מוכרים לבתי עסק ואשר מאפשרים ביצוע עסקאות בכרטיסי אשראי באותם בתי עסק. שבא גם מאפשרת לחברות תוכנה מסוימות לקבל "רישיון" שבא במסגרתו הם מקבלים את המאפיינים לצורך תכנות עצמאי של תוכנת תשתית לנקודות הקצה ושילובם במערכות תוכנה שהם מוכרים לבתי העסק.

במסגרת בקשת הפטור הנוכחית מבוקש אישורו של הסדר שמטרתו לקבוע את אופן המימון והעדכון, על ידי חברות כרטיסי האשראי, של גרסת תוכנת המסופים של תוכנת "אשראית", אצל יצרני המסופים ואצל מפיצים שידרשו לפעילות פיתוח.

ג. השפעת ההסדר על התחרות

כפי שפורט בהרחבה בפטור סליקה צולבת ישראלכרט, קיומה של סליקה צולבת הוא תנאי הכרחי לקיומה של תחרות בסליקה אל מול בתי העסק. אף על פי כן, בצד התועלות הרבות המצויות בהסכמים לסליקה צולבת של כרטיסי אשראי, קיימים בצדן חששות תחרותיים לא מבוטלים הנובעים גם מהמבנה הריכוזי של שוק כרטיסי האשראי והחשש מפני זליגת שיתוף הפעולה בין המתחרים לתחומי פעילות נוספים. בחששות אלו טיפלתי במסגרת התנאים לפטור סליקה צולבת ישראלכרט ובכוונתי להמשיך ולטפל בהם בתקופה הקרובה כפי שפורט שם.

במסגרת הפטור הנוכחי כאמור, התבקש פטור להסדר הנוגע למימון משותף של ההיבטים הטכניים – תפעוליים הנובעים מיישום התיקון לחוק הבנקאות רישוי ומסליקתו הצולבת של המותג "ישראלכרט". החשש העיקרי הנובע מהסדר כאמור הינו הפעלת כוח משותף אל מול יצרני המסופים בקביעת מחיר עלות עדכון גרסת המסופים של תוכנת "אשראית".

חשש זה נובע בעיקרו ממעמדה הדומיננטי של שבא, עליו הרחבתי בהחלטת פטור שניתנה לאחרונה לפעילותה של חברת שבא⁴ ולאז דווקא משיתוף הפעולה החד פעמי הנוכחי בין חברות

³ להרחבה, ראו: החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל להסדר בשירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות הדדיות בין: **בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק המזרחי המאוחד בע"מ, בנק דיסקונט בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ**; 2012 הגבלים עסקיים 5001953.
⁴ שם, שם.

רשות ההגבלים העסקיים

כרטיסי האשראי. כמו כן, ההסדר שהובא בפני הובא על בסיס הצעת מחיר של אחת החברות הנדרשות לבצע את העדכון לשבא, ממנו עולה סבירות הסכום שהוסכם. לבסוף, עסקינן בהסדר קצר מועד שמטרתו להביא ליישום התיקון לחוק הבנקאות רישוי ולהביא לפתיחת המותג "ישראלכרט" לסליקה צולבת באופן שעתיד להטיב עם התחרות בענף הסליקה של עסקאות בכרטיסי האשראי. על כן, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר הכובל אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

ד. סוף דבר

לאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש לתקופה של שמונה חודשים מהיום. בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, ז' סיון, תשע"ב
28 מאי, 2012